

مىللەتنىڭ گۈللىنىشى ئۈچۈن - قەھرىمانلار، قۇربانلار شەجەرىسى (2)

ماۋ زېمىن: تىز پۈكەيدىغان «قىزىل ئائىلە باشقۇرغۇچى»

شىنخۇا ئاگېنتلىقى تېلېگىراممىسى (مۇخبىر شۈەي سەي) قىش كۈنلىرىدىكى شاۋشەنچۇڭدا ساياھەتچىلەر مىڭ - مىڭ ئىدى، يولداش ماۋ زېدۇڭنىڭ ئەسلى تۇرالغۇسىغا كىرگەندە، ساياھەتچىلەر چۈشەندۈرگۈچىنىڭ ئەينى يىلى ماۋ زېدۇڭ ئاشخانىدىكى مەشىنىڭ يېنىدا ئولتۇرۇپ، چوڭ ئىسمى ماۋ زېمىن، كىچىك ئىسمى -

سى ماۋ زېمىن ھەمدە نەۋرە سىڭلىسى ماۋ زېجىيەنگە ئىنقىلاب داۋلىسىنى سۆزلىگەنلىكى توغرىسىدىكى ھېكايىسىنى ئەستايىدىل ئاڭلاۋاتتى. شاۋشەندە ماۋ زېمىن قاتارلىق ئىنقىلابىي قۇربانلارنىڭ ھېكايىسى كىشىلەر ئارىسىدا كەڭ تارقالغان. ماۋ زېمىن 1896 - يىلى تۇغۇلغان، خۇنەن شىياڭتەن شاۋ - شەندىن. 1921 - يىلى ئىنقىلابقا قاتنىشىپ، ناھايىتى تېزلا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسىگە كىرگەن. 1925 - يىلى 2 - ئايدا ئاكىسى ماۋ زېدۇڭغا گەڭشىپ شىياڭتەن، شىياڭشياڭغا بېرىپ، دېھقانلار ھەرىكىتىنى قانات يايدۇرغان، شۇ يىلى 9 - ئايدا كۇاڭجىۋ دېھقانلار ھەرىكىتىنى كۆرسىتىپ ئوقۇغان.

ئارقىدىن، ماۋ زېمىن شاڭخەي، ۋۇخەن، تىبەنچىن قاتارلىق جايلاردا يۆتكىلىپ يۈرۈپ، پارتىيەنىڭ مەخپىي خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانغان. 1931 - يىلىنىڭ بېشىدا، ماۋ زېمىن مەركىزىي ئىنقىلابىي تايانچ بازىغا كىرىپ، فۇجيەن - گۇاڭدۇڭ - جياڭشى ھەربىي رايونى ئىقتىساد بۆلۈمىنىڭ باشلىقى بولغان. 1931 - يىلى ماۋ زېمىن جۇڭخۇا سوۋېت جۇمھۇرىيىتى ۋاقىتلىق مەركىزىي ھۆكۈمىتى بانكىسىنىڭ بانكا باشلىقى بولغان، ئۇ قىسقا ۋاقىت ئىچىدە پۇل مۇئامىلە ئىختىساسلىقلىرى ئېغىر كەمچىل بولۇش، تەييارلىق قوندى بولماسلىق، سوۋېت رايونىدا كۆپ خىل پۇل

قالمايدىغان ئوبوروت قىلىنىش قاتارلىق قىيىنچىلىق ۋە مەسىلەلەرنى ھەل قىلغان. 1933 - يىلى 5 - ئايدا، ماۋ زېمىن قوشۇمچە فۇجيەن - جياڭشى ئۆلكىسى سوۋېت ھۆكۈمىتى مالىيە مىنىستىرلىقىنىڭ مىنىستىرى بولغان، 1934 - يىلى 9 - ئايدا قوشۇمچە دۆلەت تاشقى سودا باش ئىدارىسىنىڭ ئىدارە باشلىقى بولۇپ، سوۋېت رايونىنىڭ بانكا، مالىيە، سودا، زاۋۇت - كان قاتارلىق ئىقتىساد خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلغان. 1934 - يىلى 10 - ئايدا، قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپەرگە ئاتلىنىشقا مەجبۇر بولغان، (ئاخىرى 6 - بەتتە)

دۇ جۇڭيۈەن: ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى تۇرۇپ ۋەتەننى مۇنقەرزلىگەن قەتئىي قۇتقۇزۇش - بىز ئەۋلادلارنىڭ مەسئۇلىيىتى

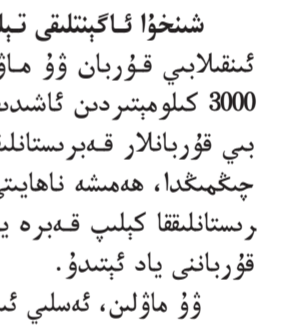
شىنخۇا ئاگېنتلىقى تېلېگىراممىسى (مۇخبىر جۇۋ لىچۇەن) جىلىن ئۆلكىسىنىڭ گۇڭجۇڭلۇڭ شەھىرى ھازىر جىلىن ئۆلكىسى بىۋاسىتە باشقۇرىدىغان ناھىيە دەرىجىلىك شەھەر، بۇ جاينىڭ بىر - قەدەر بۇرۇنقى ئىسمى خۇەيدې ناھىيەسى ئىدى، ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى تۇرۇشتىكى داڭلىق

ۋەتەنپەرۋەر زات دۇ جۇڭيۈەن دەل مۇشۇ جايدا تۇغۇلغان. قان ھىدى ھەممە جاينى قاپلىغان ئاشۇ دەۋردە، دۇ جۇڭيۈەن مەيلى شەرقىي شىمال، شىمالىي جۇڭگو ياكى بىراق غەربىي شىمالدىكى شىنجاڭدا بولسۇن، ھەممىلا يەردە ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى تۇرۇپ ۋەتەننى مۇنقەرزلىگەن قۇتقۇزۇش ئۇچۇن ھەر ياققا بېرىپ چاقىرىق قىلغان. دۇ جۇڭيۈەننىڭ ئەسلى ئىسمى دۇ چىيەنشۇ بولۇپ، 1898 - يىلى تۇغۇلغان. 1911 - يىلى شىنجاڭ ئۆلكىلىك ئىككى دەرىجىلىك سىفەن قارمىقىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپكە ئىمتىھان بېرىپ

كىرگەن. ئوقۇش پۈتكۈزگەن ۋاقىتى دەل يۈەن شەكەي ئۆزىنى پادىشاھ دەپ ئاتاپ، پادىشاھلىق تۈزۈمنى ئەسلىگە كەلتۈرگەن مەزگىلگە توغرا كەلگەن بولۇپ، ئۇ ئوقۇغۇچىلار ۋەتەنپەرۋەر - لىك ھەرىكىتىگە قاتنىشىپ، ۋەزىپە مۇشكۈل، يول يىراق دېگەن مەنىدە ئىسمىنى جۇڭيۈەن دەپ ئۆزگەرتكەن. 1917 - يىلى دۇ جۇڭيۈەن ياپونىيەگە بېرىپ ئوقۇپ، دۇڭجىڭ ئالىي سانائەت مەكتىپىگە كىرىپ ساپالچىلىقنى ئۆگەندى. 21 ماددىلىق بېتىم» گە قارشى تۇرۇش ئۇچۇن، 1922 - يىلى ئۇ دۇڭجىڭدا ئوقۇۋاتقان جۇڭگو لۇق ئوقۇغۇچىلارنى تەش

كىلىپ جاھانگىرلىككە قارشى كۈچ كۆرسىتىش نامايىشى قىلغان، ئوقۇغۇچىلار ۋەكىلى سۈپىتىدە دۆلەتكە قايتىپ، شىمال مىلىتارىستلار ھۆكۈمىتىگە كېتىپ تىزىملىنىپ تەلەپنامە سۇنغان. 1923 - يىلى دۇ جۇڭيۈەن دۆلەتكە قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، فېڭتېيەن (ھازىرقى شىنجاڭ) دە شەرقىي شىمالدىكى تۇنجى ساپالچىلىق زاۋۇتى — جاۋشىن ساپالچىلىق شىركىتىنى قۇرغان. 1927 - يىلى فېڭتېيەن باش سودىگەرلەر گۇ - يۇشمىسىنىڭ مۇئاۋىن ئۇيۇشما باشلىقى بولغان. ئارقىدىن، (ئاخىرى 6 - بەتتە)

ۋۇ ماۋلىن: سەمىمىي - ساداقەت بىلەن پارتىيەگە قەتئىي ئەگىشىپ مېڭىش

شىنخۇا ئاگېنتلىقى تېلېگراممىسى (مۇخبىر لىياڭ جىيەنچياڭ) ئىنقىلابىي قۇربان ۋۇ ماۋلىن يۇرتى بىلەن بولغان ئارىلىقى 3000 كىلومېتىردىن ئاشىدىغان شىنجاڭدىكى ئۈرۈمچى ئىنقىلابىي قۇربانلار قەبرىستانلىقىدا مەڭگۈلۈك ئۇيقۇدا. ھەر يىلى چىڭخېدا، ھەممىشە ناھايىتى كۆپ كىشى داڭقىنى ئاڭلاپ قەبرىستانلىققا كېلىپ قەبرىە يوقلاپ - سۆيۈرۈپ، بۇ ئىنقىلابىي قۇرباننى ياد ئېتىدۇ. ۋۇ ماۋلىن، ئەسلى ئىسمى ۋۇ تىڭجىيەن بولۇپ، 1914 - يىلى

تۇغۇلغان، خۇبېي ئۆلكىسىنىڭ شىيەننىڭ شەھىرى شىيەنئەن رايونىدىن. 1931 - يىلى كۆزدە، ئۇ خۇبېي خۇاڭئەن (ھازىرقى خۇئەن) دە جۇڭگو ئىشچى - دېھقانلار قىزىل ئارمىيەسىگە قاتناشقان، 1934 - يىلى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسىگە كىرگەن. ۋۇ ماۋلىن ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ رازۋېدكېچى، بەنجاڭ، پەيجياڭ، لېنجاڭ قاتارلىق ۋەزىپىلەرنى ئۆتىگەن. ئۇ قىزىل 4 - يۆنىلىش ئارمىيەسىگە ئەگىشىپ مۇھاسىرىنى بۆسۈپ چىقىپ غەربكە يۈرۈش قىلىپ سىچۈەنگە كىرىپ، دۇنيانىڭ دىق

قىتىنى تارتقان ئۇزۇن سەپەرگە قاتناشقان. سەپەردە ئۇ تۆت قېتىم يارىلانغان، لېكىن كىشىنى ھەيران قالدۇرىدىغان كۈچلۈك ئىرادە بىلەن ئۆلۈم تەھدىتى ئۈستىدىن غەلبە قىلغان، قىزىل ئارمىيەگە ئەگىشىپ ئۇزۇن سەپەر قىلىپ شىمالىي شەنشىگە يېتىپ بارغاندا، شەرقىي شىمال ئارمىيەسىگە بىرلىك سېپ خىزمىتىنى ئىشلەشكە ئەۋەتىلگەن، ئۇ شەرقىي شىمال ئارمىيەسىدىكى كوماندىر - جەڭچىلەر بىلەن كەڭ دائىرىدە دوستلىشىپ، شەرقىي شىمال ئارمىيەسىدىكى كوماندىر - جەڭچىلەرنى «يۈر -

تىنى قايتۇرۇۋېلىش» قا رىئەتلىنەندۈرۈپ، شەرقىي شىمال ئارمىيەسىدىكى كوماندىر - جەڭچىلەرنى قولغا كەلتۈرۈپ، ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى تۇرۇپ ۋەتەننى مۇنقەرزلىگەن قۇتقۇزۇش ئۇچۇن كۆپلەپ خىزمەت ئىشلىگەن. شىئەن ۋەقەسى تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىنغاندىن كېيىن، ۋۇ ماۋلىن يەنئەنگە قايتىپ كېلىپ، ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ھەربىي سىياسىي داشۇ، (ئاخىرى 6 - بەتتە)

چياۋ گوجىن: يەتتە قېتىم قولغا ئېلىنغان ئىشچى - دېھقانلار ھەرىكىتى قەھرىمانى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى تېلېگىراممىسى (مۇخبىر لى خاۋ) «ئاچام تۇرمىدە تۇغۇلغان، مەن ئۆمرۈمدە دادامنى بىر قېتىم ئۆزۈم بېقىمەن، بىردىنبىر تاپشۇ - رۇۋالغان دادامنىڭ تەۋرەنۈكى — ئۇ ۋاپات بولۇش ئالدىدا تۇرمىدە دىشىغا تاپشۇرۇپ بەرگەن بىر كىچىك قاچا ئىدى. بىز كىچىك -

مىزدىن ئاچام سۆزلەپ بەرگەن دادامنىڭ قەھرىمانلىق ئىش ئىزلىرىنى ئاڭلاپ، تۇرمۇش ۋە خىزمەتتەمۇ ئۆزۈمگە قاتتىق تەلەپ قويدۇق، مەن ۋە ئاچام دادامنىڭ ئىنقىلاب ئەسلى مەقسىتىنى ئۇنتۇماي، بىر ئۆمۈر خەلق ئوقۇتقۇچىسى بولدۇق» دېدى ئىنقىلابىي قۇربان چياۋ گوجىننىڭ ئوغلى چياۋ شى، پەرزەنتلىرىگە تەربىيە بەرگەندە، ئۇ ئىزىل ھالدا دادىسىنىڭ ئىنقىلابىي روھىنى ئۇنىڭدا ئىزچىلاشتۇردى. چياۋ گوجىن، ئەسلى ئىسمى چياۋ رۇجىن بولۇپ، 1907 - يىلى 3 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شەنشى ئۆلكىسىنىڭ جياشيەن ناھىيەسى

يەسى دېيەنچىن بازىرى چياۋجىيەي كەنتىدە بىر دېھقان ئائىلىسىدە تۇغۇلغان. 1924 - يىلى سۈيىدى ئۆلكىلىك 4 - سىفەن مەكتىپىگە ئىمتىھان بېرىپ كىرگەن، شۇ يىلى قىشتا جۇڭگو سوتسىيالىستىك ياشلار ئىتتىپاقىغا كىرگەن، ئۇزاق ئۆتمەي جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسىنىڭ ئەزاسىغا ئايلانغان. 1926 - يىلى چياۋ گوجىن گۇاڭجۇغا بېرىپ دېھقانلار ھەرىكىتى كۆرسىنىش 6 - قارارىدا ئوقۇغان، شەنشىگە قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، ۋېيبېي رايونىغا دېھقانلار ھەرىكىتى خىزمىتىنى ئىشلىگەن ۋەتەنلىگەن. ئۇ يېزىلارغا چوڭقۇر چۆكۈپ، ئۇيۇتۇي

يۈرۈپ، كەمبەغەللىرىدىن ھال سوراپ، دېھقانلارنىڭ دېھقانلار ئۇيۇشمىسى قۇرۇشىغا ياردەم بېرىپ، دېھقانلار ھەرىكىتىنى سەنچىپ تۇرۇشقا ئەۋجىگە كۆتۈرۈپ تەرەققىي قىلدۇرغان. دېھقانلار ئۇنى يېقىملىق قىلىپ «دېھقانلار ھەرىكىتى شاھى» «ياخشى ئىش قىلىدىغان ئاقساقال چياۋ گولاۋ» دەپ ئاتىغان. 1927 - يىلى 6 - ئايدا، چياۋ گوجىن قولغا ئېلىنىپ تۇرمىگە تاشلانغان، كېيىن پارتىيە تەشكىلاتى تەرىپىدىن تۇرمىدىن قۇتۇلۇپ زۇپ چىقىلغان. شۇ يىلى 12 - ئايدا، خۇاشيەن ناھىيەسىنىڭ گاۋتاڭ (ئاخىرى 6 - بەتتە)

دېڭ فا: ئىشچىلار قوشۇنىدا ئۆسۈپ يېتىلگەن ئىنقىلابچى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى تېلېگىراممىسى (مۇخبىر جۇۋ زىياڭ) گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسىنىڭ يۇنفۇ شەھەر رايونى يۇنچېڭ كوچىسى چېڭشى تەنشىتاڭ كەنتىدە، چېڭ سۇلالىسى دەۋرىدە سېلىنغان بىر پۇقرالار تۇرالغۇسى بار. ھەر يىلى چېڭشىڭ ۋە 1 - ئىيۇننىڭ ئالدى - كەينىدە، كىشىلەر بەس - بەستە بۇ يەرگە كېلىپ تەزىمەت بىلەن

دۇرۇپ، ئىلگىرى بۇ يەردە 14 يىل تۇرغان ئىنقىلابىي قۇربان دېڭ فانى خاتىرىلەيدۇ. دېڭ فانىڭ ئەسلى تۇرالغۇسىغا يېقىن جايدا، يەنە دېڭ فا باشلانغۇچ مەكتىپى ۋە دېڭ فا خاتىرە ئۆت - تۇرا مەكتىپى قۇرۇلغان. دېڭ فا، ئەسلى ئىسمى دېڭ يۈەنچاۋ، باشقا ئىسمى جىيەنچاۋ، 1906 - يىلى گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسىنىڭ يۇنفۇ ناھىيەسى (ھازىرقى يۇنفۇ شەھىرى) دە بىر دېھقان ئائىلىسىدە تۇغۇلغان. تۆۋەن دەرىجىلىك باشلانغۇچ مەكتەپنى پۈتكۈزگەندىن كېيىن، ئائىلىسى نامرات بولغاچقا ئوقۇشتىن قالغان، 14 يېشىدا گۇاڭجۇ، شىياڭگاڭ قاتارلىق جايلارغا بېرىپ ئىشلەپچىلىك

قىلغان. 1921 - يىلى، ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ شىياڭگاڭ تەيگۇ - دىكى دوڭ ۋە ئەنگلىيەنىڭ شىياڭگاڭدا تۇرۇشلۇق ھەربىي پارا - خوتدا ئىشچى بولغان ھەم شىياڭگاڭ ماتروسلار ئىشچىلار گۇ - يۇشمىسىغا قاتناشقان. ماتروس ئىشچىلىرىنىڭ داھىيىسى سۇ جاۋجىڭ بىلەن تونۇشقاندىن كېيىن، ئۇ ئىنقىلاب ئىدىيەسىنى قوبۇل قىلىشقا باشلاپ، ئىشچىلار ھەرىكىتىگە ئاتلانغان. 1922 - يىلى، دېڭ فا شىياڭگاڭ ماتروسلىرىنىڭ چوڭ ئىش تاشلىشىغا قاتناشقان، 1925 - يىلى گۇاڭدۇڭ - شىياڭگاڭ چوڭ ئىش تاشلىشىغا قاتنىشىپ، ئىشچىلار تەرتىپ ساقلاش ئەترىتىنىڭ ئەترەت باشلىقى بولغان، شۇ يىلى 10 - ئايدا جۇڭگو كوم -

مۇنىستىك پارتىيەسىگە كىرگەن. كېيىن شىمالغا يۈرۈش قىلىش ئۇرۇشىغا قاتناشقان. 1927 - يىلى ئەتىيازدا، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسى گۇاڭدۇڭ سىلىقلاش مېيىي كەسپى باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ياپچىيىكىسىنىڭ شۇجىسى بولغان. شۇ يىلى 12 - ئايدا گۇاڭجۇ قوزغىلىڭىغا قاتنىشىپ، 5 - رايوننىڭ مۇئاۋىن قوماندانى بولۇپ، سىلىقلاش مېيى ئىشچىلىرىنىڭ ئۇرۇش قىلىشىغا قوماندا ئىشچىلىق قىلغان. قوزغىلاڭ مەغلۇپ بولغاندىن كېيىن، گۇاڭجۇ، شىياڭگاڭ، شاڭخەي قاتارلىق جايلاردا ئايلاندى بولۇپ، ئىشچىلار ھەرىكىتى ۋە قوراللىق كۈرەش بىلەن شۇغۇللانغان، (ئاخىرى 7 - بەتتە)

